

ERILAISIA POLKUJA PITKIN AMMATTIIN

LAPIN AMK⁷
Lapland University of Applied Sciences

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

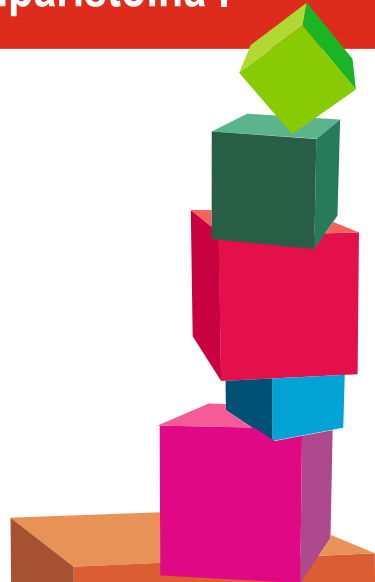
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Työpaikat oppimisympäristöinä I

1. Erilaiset oppimisympäristöt
2. Oppisopimuskoulutus
3. Koulutussopimus
4. Näyttö

1.

Työpaikat oppimisympäristöinä I

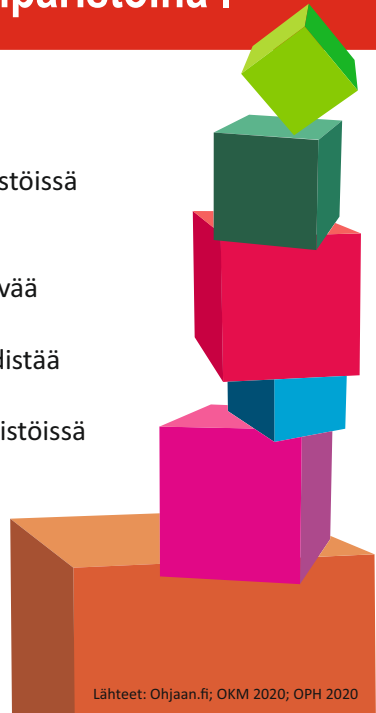
Erilaiset oppimisympäristöt

Opiskelija voi hankkia osaamista erilaisissa oppimisympäristöissä ja joustavasti niitä yhdistellen.

Työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävää koulutusta kutsutaan työelämässä oppimiseksi.

Se on aina tavoitteellista ja ohjattua, ja siihen voidaan yhdistää koulutusta esim. oppilaitoksen opetustiloissa, verkko-oppimisympäristöissä, virtuaalisissa oppimisympäristöissä sekä itsenäisesti opiskellen.

Työelämässä oppimisesta sovitaan oppisopimuksella tai koulutussopimuksella.

2.

Työpaikat oppimisympäristöinä I

Oppisopimuskoulutus

Pääosin työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävää koulutusta, jota täydennetään tarvittaessa muulla opiskelulla.

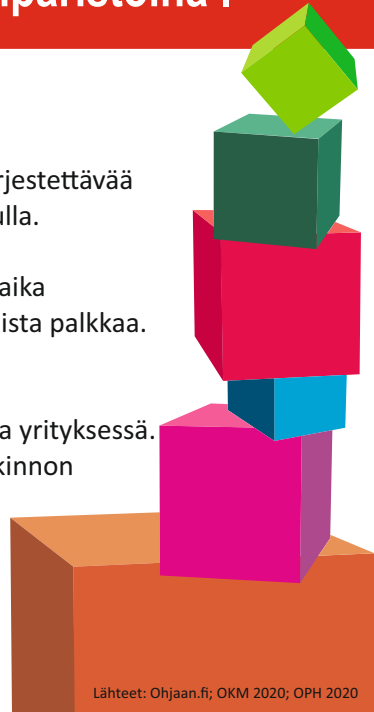
Opiskelija on vähintään 15-vuotias, on työsuhteessa ja työaika keskimäärin 25 h/vko. Opiskelijalle maksetaan TES:n mukaista palkkaa.

Työnantajalle voidaan maksaa koulutuskorvausta.

Yrittäjälle voidaan järjestää oppisopimuskoulutusta omassa yrityksessä.

Voidaan sopia vain yksittäisen tutkinnon osan tai koko tutkinnon suorittamisen ajaksi.

Ei voida järjestää valmentavaa koulutusta eikä työvoimakoulutusta.

3.

Työpaikat oppimisympäristöinä I

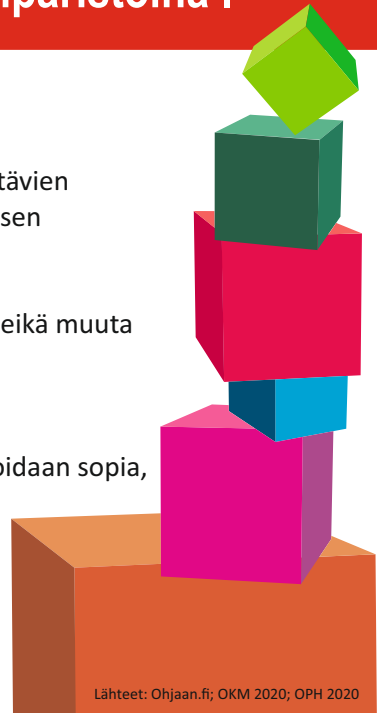
Koulutussopimus

Opiskelija hankkii osaamista työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä, jota täydennetään tarvittaessa muulla osaamisen hankkimisella.

Opiskelija ei ole työsuhteessa, hänelle ei makseta palkkaa eikä muuta vastiketta. Ei minimiaikaa, tehdään opiskelijan yksilöllisen tarpeen perusteella ja mittaisena.

Ei makseta korvausta työnantajalle, mutta korvauksesta voidaan sopia, jos opiskelija on vaativaa erityistä tukea tarvitseva.

Voidaan suorittaa tutkinnon osa tai osia tai pienempi kokonaisuus.

4.

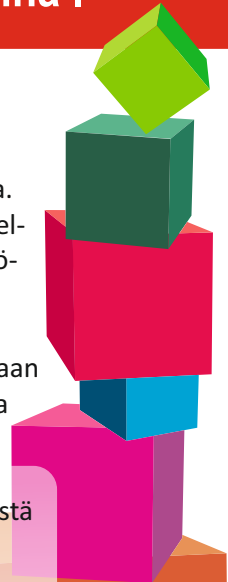
Työpaikat oppimisympäristöinä I

Näyttö

Tutkinnon osien edellyttämä ammattitaito ja osaaminen osoitetaan tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja -prosesseissa. Jos työpaikalla on edellytykset näytön järjestämiseen, tilaisuus suunnitellaan yhdessä työpaikan edustajan kanssa ja kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen kehittämissuunnitelmaan (HOKS).

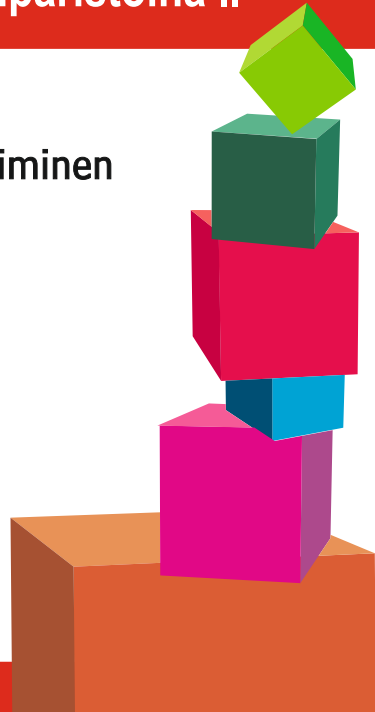
Tulee järjestää mahdollisimman pian sen jälkeen kun opiskelijan katsotaan saavuttaneen ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet. Opiskelija voi osallistua näyttöön osaamisen hankkimistavasta riippumatta.

Koulutuksen järjestäjä vastaa näytön toteuttamisesta. Perustellusta syystä voidaan antaa muualla kuin työpaikalla ja osaamista voidaan täydentää muulla osaamisen arvioinnilla. Näytön arvioivat työelämän edustaja ja opettaja tai koulutuksen edustaja.

Työpaikat oppimisympäristöinä II

1. Työelämäorientoitunut projektioppiminen
2. Työelämän toimeksiantaja
3. Opiskelija
4. Opiskelijaryhmä
5. Opettaja

1.

Työpaikat oppimisympäristöinä II Työelämäorientoitunut projektioppiminen

Tarjoaa yhden pedagogisen vaihtoehdon työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen.

Yhteisöllisen ja toiminnallisen oppimisen menetelmä, jossa on kolme toimijaa: opiskelija, toimeksiantaja ja opettaja.

Yhdessä opettajan johdolla opiskelijaryhmä tekee oikeita työelämän toimeksiantoja ja oppii autenttisissa työelämän mahdollistamissa oppimisympäristöissä.

Työelämän pelisäännöt tulevat tutuksi aidossa työ- ja opiskeluympäristössä. Projektitoimija harjaannuttaa jatkuvan oppimisen taitojaan.

Moniulotteinen, useita erilaisia taitoja ja ominaisuuksia edellyttävä ja harjaannuttava oppimismenetelmä.

2.

Työpaikat oppimisympäristöinä II

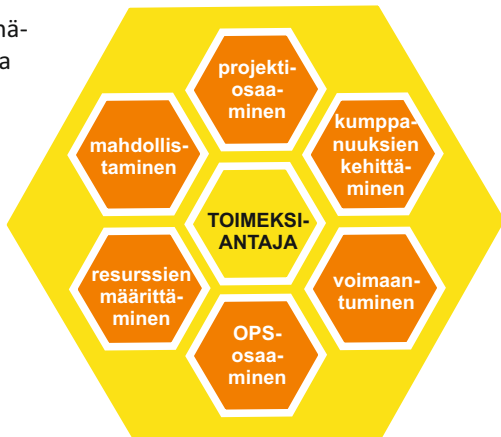
Työelämäorientoitunut projektioppiminen

Työelämän toimeksiantaja mahdollistaa työelämäorientoituneen projektioppimisen ja antaa tilansa projektin oppimisympäristöksi.

Työelämän toimeksiantaja tilaa toimeksiannon, valitsee toteutettavan idean monista vaihtoehdoista, määrittää projektin resurssit, kuten käytettävän ajan ja budjetin sekä seuraa toteutusta ja on loppuarvioinnissa mukana. Myös hänen OPS-osaamisensa vahvistuu toistuvien projektitoteutusten myötä.

Aikataulu ei noudata oppituntiajattelua.

Työelämän toimeksiantaja rakentaa yhteistyöverkostoja ja mahdollisesti rekrytoi opiskelijoista työntekijöitä.

3.

Työpaikat oppimisympäristöinä II Työelämäorientoitunut projektioppiminen

Opiskelija tekee ja oppii omista lähtökohdistaan. Hän hyödyntää omia taitojaan ja vahvuuksiaan. Projektissa on paljon erilaisia tehtäviä ja osittain opiskelija voi valita oppimistehtäviään.

Luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja tarvitaan aidoissa työtehtävissä.

Paineensietokykyä, kurinalaista työskentelyä ja aika-taulujen noudattamista sekä sietämistä harjaannutetaan, mukavuusalueen ylityksiä pitkin työskentelyprosessia.

Oman työn ja osaamisen merkityksellisyys osana projektia.

Tavoitteena harjaannuttaa jatkuvan oppimisen taitoja ja valmistautua positiivisella asenteella sosiaalisesti sopivaksi työntekijäksi erilaisiin työyhteisöihin.

Se, mitä tapahtuu kognitiivisissa ja emotionaalisissa prosesseissa, vaikuttaa motivaatioon, jolla on suora yhteys työsuoritukseen.

4.

Työpaikat oppimisympäristöinä II Työelämäorientoitunut projektioppiminen

Opiskelijaryhmä on usein hyvin heterogeeninen. Projektin eri vaiheissa työskennellään yksin, pareittain sekä pienryhmässä soveltaen luovaa ongelmanratkaisua. Käytännönläheisessä oppimisprosessissa korostuu ryhmän jäsenten positiivinen asenne toisiaan ja projektia kohtaan, vastuu projektin valmistumisesta on jaettua. Rajalliset aikataulut edellyttävät kurinalaista työskentelyä. Opitaan ryhmässä toimimista, tiimityö- ja sosiaaliset taidot harjaantuvat.

Yhdessä tekemällä ryhmän jäsenet voivat tukeutua toisiinsa, jolloin keskustelujen, vuorovaikutuksen, yhteisen ja henkilökohtaisen tiedon tuottamisen avulla jatkuvan oppimisen taidot voivat kehittyä. Opiskelijat opettavat toisiaan ja vertaisoppivat. Ryhmänä päästään onnistuneeseen lopputulokseen, mikä on enemmän kuin yksittäisen opiskelijan suoritus.

Toimeksiannon työstämisessä hyödynnetään ryhmäläisten ehdotuksia ja ideoita, ongelmat nähdään haasteina. Opitaan soveltamisen kykyä, joustamista ja kompromisseja jaetussa asiantuntijuudessa. Osaamisen hankkimisen prosessissa voi olla kollektiivisia osaamistavoitteita sekä opiskelijan henkilökohtaisia tavoitteita, jolloin huomioidaan tehtävien sopiva haastavuus.

Opiskelijoita motivoivat asiat, jotka ovat yhteydessä itsensä haastamiseen, valinnanvapauteen ja toisten kanssa yhdessä työskentely. Yhteiset tavoitteet ja ajallisen resurssin rajallisuus vahvistavat vastuuntuntoisuutta, tahtotilaa ja projektiin sitoutumista.

5.

Työpaikat oppimisympäristöinä II Työelämäorientoitunut projektioppiminen

Opettaja ohjaa ja koordinoi projektin etenemistä. Hän on aktiivinen ja innostunut yhteistyöstä työelämän kanssa, mikä edellyttää lähtemistä ulos turvallisesta ja tutusta kouluympäristöstä ja luokkahuoneesta. Opettaja järjestää opiskelijoille uudenlaisia tilaisuuksia oppia ja hankkia osaamista.

Opettajalta vaaditaan johtamis- ja valmennustaitoja, työelämätaitoja sekä ohjauksessa edellytetään erityispedagogista osaamista ja herkkyyttä havaita.

Opettaja huolehtii kannustavasta, hyväntahtoisesta ja toisen tekemistä arvostavasta ilmapiiristä. Projektioppimisen ohjaukseen kuuluu osallistava johtaminen, erilaisuuden arvostus, selkeät tavoitteet ja työnjako, avoin vuorovaikutus.

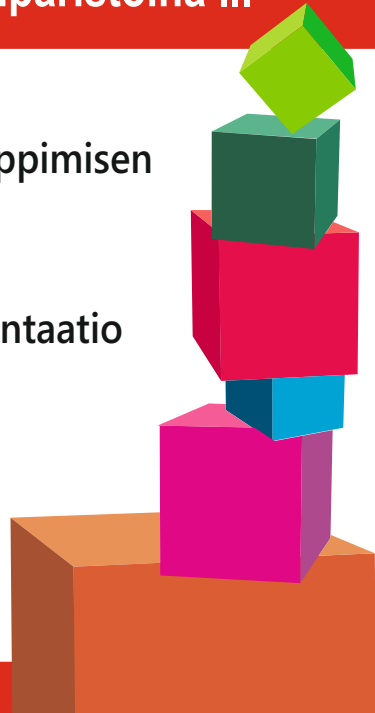
Konfliktit käsitellään osana oppimisprosessia. Reflektointi on keskeistä koko oppimisprosessin ajan.

Työelämäorientoitunut projektioppiminen

Työpaikat oppimisympäristöinä III

1. Työelämäorientoituneen projektioppimisen toimintaprosessi
2. Toimeksiannon vastaanotto
3. Toimeksiannon työstäminen - orientaatio
4. Toteutus
5. Projektin päättäminen
6. Yhteisöllinen projektioppiminen

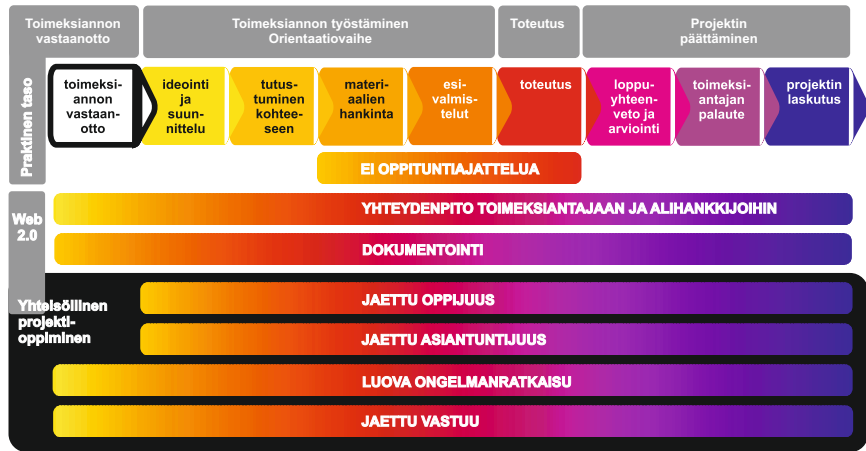
1.

Työelämäorientoitunut projektioppiminen

Työpaikat oppimisympäristöinä III

Toimintaprosessi

Projektityöskentelyn peruseriaatteet ja lainalaisuudet ovat projektityypistä ja kohdealueesta riippumattomia.

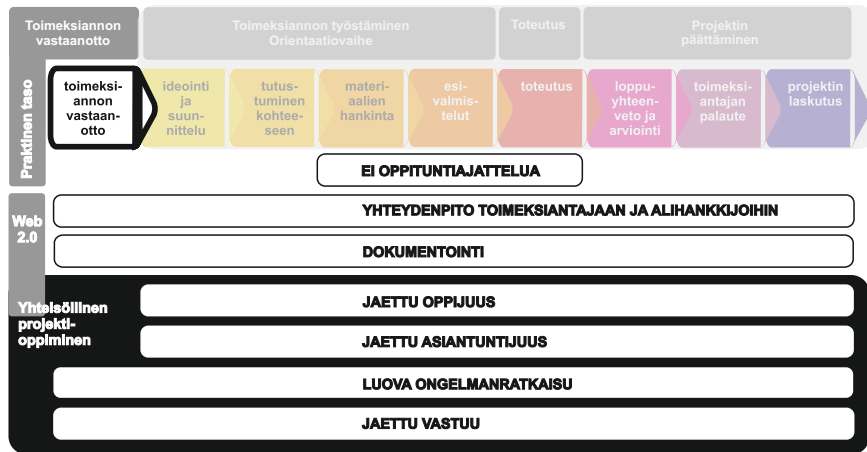

Työelämäorientoituneen projektioppimisen praktisessa toimintaprosessissa on yhdeksän vaihetta, jotka on ryhmitelty neljään osaan: 1) toimeksiannon vastaanotto, jolloin esitellään projektin tavoitteet ja resurssit, 2) toimeksiannon työstäminen kohti lopullista toteutusta eli orientaatiovaihe. Sisältää tutustumisen kohteeseen, materiaalien hankkimisen ja esivalmistelut ennen varsinaista toteutusta. 3) Toteutus elinkeinoelämän toimitusympäristössä, 4) projektin päättäminen.

2.

Työelämäorientoitunut projektioppiminen Työpaikat oppimisympäristöinä III Toimeksiannon vastaanotto

Projektit oppilaitoksen ulkopuolella vaativat resursseja ja yhteissuunnittelua (kuljetukset, ruokailut, aikataulujen muutokset).

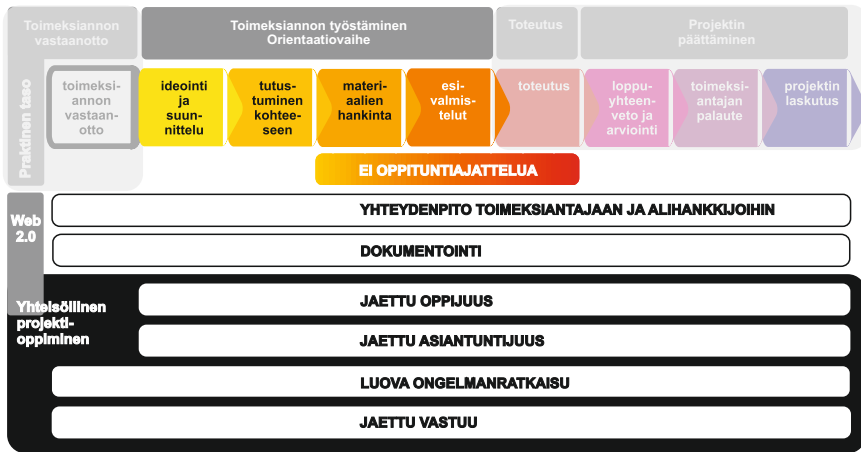
Toimeksiantajat toivovat kiinnitettävän huomiota erityisesti projektin aloitusvaiheeseen, koska ensivaikutelman voi tehdä vain kerran ja se tarjoaa opiskelijoille hyvän oppimistilanteen.

Toimeksiantajat arvostavat oppilaitosyhteistyössä nopeaa liikkeelle lähtöä, projektityöskentelyn tiivistä etenemistä, vaivannäköä itse toteutuksessa sekä sitoutumista koko projektin ajaksi. Projekteilla on usein tiukat aikataulut, mikä edellyttää mm. joustamista aikatauluissa ja periksiantamattomuutta.

3.

Työelämäorientoitunut projektioppiminen Työpaikat oppimisympäristöinä III Toimeksiannon työstäminen - orientaatio

Projektityöskentelyn haasteet ja poikkeustilanteet vaativat luovuutta ongelmien ratkaisemiseksi. Tilanteesta selviytyminen tuo lisää kokemusta kaikille osapuolille.

Toimeksiantaja ja opettaja käyvät aluksi läpi toimeksiannon sisältöä ja sen kytkeytymistä opintokokonaisuuksiin. Jo varhaisessa vaiheessa opiskelijat ovat mukana suunnitteluprosessissa, jolloin he kokevat voivansa itse vaikuttaa toimeksiantoon ja sillä on sitoutumista vahvistava merkitys. Opiskelija kokee työelämäorientoituneen projektin motivoivana ja haastavana, sillä yhteistyö toimeksi-antajan kanssa painottaa ammatillisuutta projektioppimisessa.

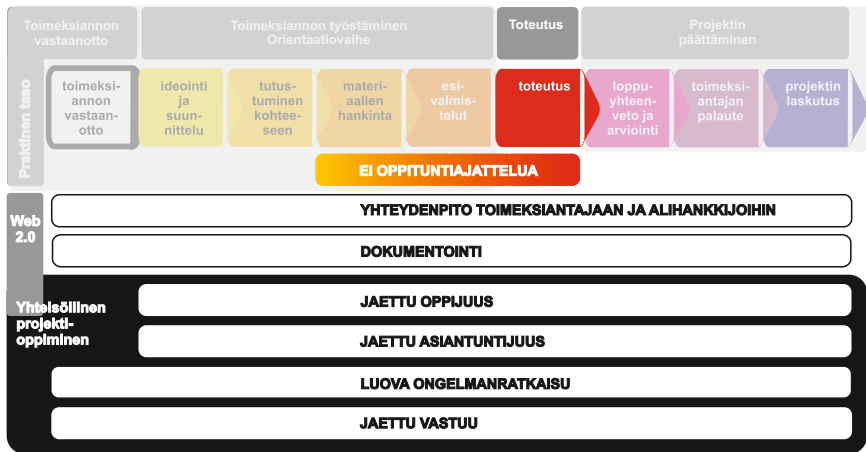
4.

Työelämäorientoitunut projektioppiminen

Työpaikat oppimisympäristöinä III

Toteutus

Osa opiskelijoista innostuu opiskelusta ei-koulumaisissa ympäristöissä epätavallisina aikoina. Autenttinen oppimisympäristö on mielenkiintoinen ja opiskelijan oppimista inspiroiva. Tämä vaatii myös opettajalta yrittäjämaista asennetta ja oppituntiajattelusta luopumista.

Projekteissa koetaan vahvoja tunteita. Erilaisia dissonanssitilanteita voi ilmetä, jotka ohjaajan johdolla selvitetään reaaliaikaisesti ja rakentavasti toteutusta ja aikatauluja vaarantamatta. Projektit voivat olla henkisesti, sosioemotionaalisesti ja fyysisesti haastavia ja stressaavia. Pitkään kestävässä projekteissa on todennäköistä, että esiintyy fysiologisia oireita, kuten väsymystä, uupumusta ja kylmyyttä ulkona työskennellessä sekä henkistä väsymystä ja sosioemotionaalista herkkyyttä. Äreyttä, kärsimättömyyttä, vihaisuutta, itkuisuutta, pelkoja, välinpitämättömyyttä sekä akuutteja sosioemotionaalisten taitojen heikentymistä voi ilmetä.

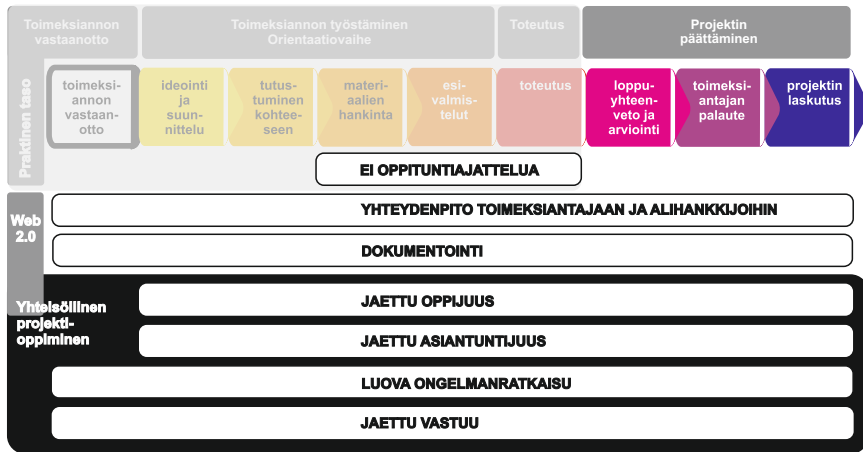
5.

Työelämäorientoitunut projektioppiminen

Työpaikat oppimisympäristöinä III

Projektin päättäminen

Projektista saatuja kokemuksia hyödynnetään tulevissa projekteissa. Onnistuneet projektintoteutukset tuovat mainetta myös oppilaitokselle. Positiivinen projekti-palautte välittyy monikanavaisesti eri sidosryhmille.

Projektin päätös vaiheessa hyödynnetään toimeksiantajan palautteen ja itsearvioinnin lisäksi yhteisöllistä reflektiota. Opettaja ohjaa reflektiota myönteisessä sosiaalisessa ilmapiirissä, jossa opiskelija voi käsitellä myös epäonnistumisen kokemuksia. Projektien lopputuotokset voivat olla onnistuneita, mutta ulkopuolinen ei välttämättä pysty näkemään opiskelijan omakohtaista oppimista. Yhteisöllisessä reflektioissa pohditaan jaetun asiantuntijuuden oppimistilanteita ja sitä, millaisia oppimistuloksia osaamisen hankkiminen tuotti. Lisäksi pohditaan niitä ominaisuuksia, jotka liittyvät projektioppimisprosessiin itsessä ja muissa toimijoissa.

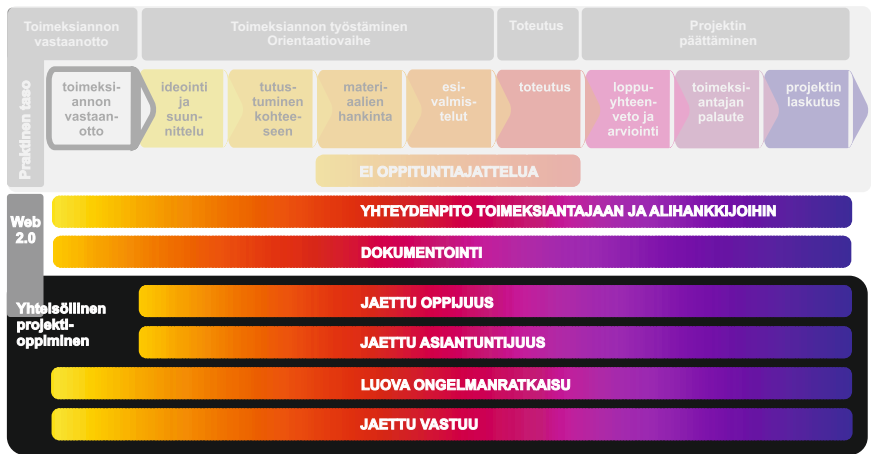
6.

Työelämäorientoitunut projektioppiminen

Työpaikat oppimisympäristöinä III

Yhteisöllinen projektioppiminen

Monimutkaistuvassa ja osin ennakoimattomassa maailmassa opiskelijoiden tulisi oppia luoviksi ongelmanratkaisijoiksi, jotka pystyvät tekemään yhteistyötä erilaisissa toimintaympäristöissä erilaisten toimijoiden kanssa.

Projektioppimisprosessi elää ja muuttuu projektin tilanteiden mukaan. Opiskelijan paineensietokyky kasvaa, kun hän joutuu ylittämään oman mukavuusalueensa useaan otteeseen ja sietämään muuttuvia olosuhteita ja erilaisten projektitoimijoiden tapaa tehdä asioita. Opiskelijat hyödyntävät digitaalisia oppimisen työvälineitä (esim. oma puhelin) ja sosiaalista mediaa (Web 2.0). Jaetussa oppijuudessa jokainen on asiantuntija, sisällöntuottaja, tiedon vastaanottaja ja jakaja.